

**Uchwała Nr XXVI/248/2018**  
**Rady Miejskiej w Bytomiu Odrzańskim**  
z dnia 17 października 2018 roku  
**w sprawie: uchwalenia Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów**  
**Społecznych na lata 2018-2025**

Na podstawie art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r.  
o pomocy społecznej ( Dz. U. z 2018 poz.1508 ze zm.)

uchwala się, co następuje:

**§ 1.** Uchwala się Gminną Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych w brzmieniu jak w załączniku do niniejszej uchwały.

**§ 2.** Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Bytomia Odrzańskiego.

**§ 3.** Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega podaniu do wiadomości publicznej przez wywieszenie na tablicy ogłoszeń Urzędu Miejskiego i w Biuletynie Informacji Publicznej.

Przewodniczący  
Rady Miejskiej  
*Chmielewski*  
Andrzej Chmielewski

Załącznik do uchwały  
Nr XXVI/248/2018  
Rady Miejskiej w Bytomiu  
Odrzańskim  
z dnia 17.10.2018 roku

**GMINNA STRATEGIA  
ROZWIĄZYWANIA  
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH  
MIASTA I GMINY BYTOM ODRZAŃSKI  
NA LATA 2018-2025**

## SPIS TREŚCI

1. Wstęp .....	3
2. Podstawowe definicje operacyjne .....	4
3. Diagnoza problemów społecznych .....	5
3.1. Demografia .....	5
3.2. Świadczenia pomocy społecznej .....	8
3.2.1. Diagnoza problemów społecznych gminy .....	9
1. Ubóstwo .....	10
2. Bezrobocie .....	10
3. Bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego .....	11
4. Niepełnosprawność i długotrwała choroba, ludzie starsi .....	11
5. Potrzeba ochrony macierzyństwa .....	12
6. Bezdomność .....	13
7. Alkoholizm .....	13
7.1 Profilaktyka alkoholowa .....	14
3.3. Edukacja publiczna .....	16
4. Analiza SWOT .....	17
Pomoc społeczna .....	17

Profilaktyka przeciwalkoholowa i przeciw narkomanii .....	20
Redukcja skutków bezrobocia .....	21
Osoby niepełnosprawne, starsze w środowisku lokalnym .....	22
5. Prognoza zmian .....	20
6. Cele strategiczne projektowanych zmian.....	21
7. Kierunek niezbędnych działań.....	22
8. Sposób realizacji strategii .....	22
9. Ramy finansowe .....	24
10. Wskaźniki realizacji działań.....	24
11. Zakończenie .....	30
12. Spis tabel .....	31

## **1. Wstęp**

Podstawę prawną niniejszej Strategii stanowią art.16b, art.17 ust.1 pkt.1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. 2018.1508 ) zwanej dalej ustawą, zgodnie z którymi gmina i powiat opracowują i realizują strategię rozwiązywania problemów społecznych. Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2018-2025 jest wieloletnim dokumentem programowym, który ma ogromne znaczenie dla bezpieczeństwa społecznego mieszkańców Gminy Bytom Odrzański a w szczególności grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Przyjęcie przez samorząd Gminy Bytom Odrzański Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych ma istotne znaczenie dla realizacji lokalnej polityki społecznej.

Celem strategii jest opracowanie systemu pomocy, który pomoże skutecznie rozwiązać problemy społeczne takie jak:

- ❖ wykluczenie społeczne osób i rodzin dotkniętych bezrobociem,
- ❖ bezradność rodzin szczególnie niepełnych i wielodzietnych,
- ❖ marginalizacja społeczeństwa

Działania będą kierowane głównie do środowisk, które pozostają na marginesie życia społecznego, wykluczonych społecznie lub zagrożonych tym zjawiskiem. Od skuteczności ich rozwiązywania zależy funkcjonowanie wspólnoty samorządowej, jaką stanowi Gmina. Obecnie pomoc społeczna skierowana jest na niesienie pomocy podopiecznym, tak aby odkrywali własne możliwości, przy jak największym udziale ich aktywności w przezwyciężaniu trudności, a korzystanie z pomocy społecznej nie stało się dziedziczne.

Strategia jest narzędziem umożliwiającym pracę przy realizacji planowanych celów, które doprowadzą do poprawy warunków życia mieszkańców gminy Bytom Odrzański.

Działania Ośrodka Pomocy Społecznej mają na celu łagodzenie skutków sytuacji bytowej świadczeniobiorców pomocy społecznej, usuwanie przyczyn tkwiących w sferze psychicznej i społecznej.

Pierwszym etapem pracy jest zdiagnozowanie społeczeństwa lokalnego Miasta i Gminy Bytom Odrzański.

Diagnoza problemów społecznych została opracowana na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Nowej Soli, ewidencji ludności Urzędu Miejskiego w Bytomiu Odrzańskim oraz danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Bytomiu Odrzańskim.

Część diagnostyczna będzie podstawą do dalszych działań polityki społecznej.

## **2. PODSTAWOWE DEFINICJE OPERACYJNE**

1. Strategia – jest to perspektywiczny plan działania.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest ciągiem długo planowych działań.

Strategia skupia się na najważniejszych problemach społecznych gminy.

2. Wykluczenie społeczne – to brak lub ograniczenie możliwości uczestnictwa, wpływania i korzystania z podstawowych instytucji publicznych i rynków, które powinny być dostępne dla wszystkich, a w szczególności dla osób ubogich.

3. Integracja społeczna – działania wspólnotowe oparte na demokratycznym współuczestnictwie, rządach prawa i poszanowania różnorodności kulturowej, w którym skutecznie wspomaga się jednostki i grupy w realizacji ich celów życiowych.

4. Zdrowie społeczne – określamy jako stan, w którym społeczeństwo jest w stanie rozwiązać pojawiające się problemy i sprostać im samodzielnie lub z niewielką pomocą instytucji samorządowych i państwowych.

## **3. DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH**

Opracowując plany działania z zakresu polityki społecznej na poziomie gminy należy uwzględnić kilka czynników:

- ❖ demografię,
- ❖ zakres pomocy społecznej,
- ❖ bezrobocie,
- ❖ problemy alkoholowe i problemy narkomanii,
- ❖ możliwości finansowe gminy.

### **3. 1. Demografia**

1. Miasto i Gmina obejmuje obszar 52,41km<sup>2</sup> na jej terenie zamieszkuje 5.490 mieszkańców (wg stanu na XII 2016)

W skład gminy wchodzi 9 sołectw i 2 przysiółki

⇒ Sołectwa

- ❖ Bodzów
- ❖ Bonów
- ❖ Bycz
- ❖ Drogomil
- ❖ Królikowice
- ❖ Małaszowice
- ❖ Popowo
- ❖ Tamów Bycki
- ❖ Wierzbica

⇒ Przysiółki

- ❖ Sobolice
- ❖ Kropiwnik

Na terenie gminy funkcjonuje:

- ❖ Szkoła Podstawowa
- ❖ Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury
- ❖ Biblioteka Publiczna
- ❖ Przedszkole
- ❖ Rodzinne Centrum Medyczne
- ❖ Świetlica dla dzieci „Mozaika”
- ❖ Spółdzielnia Socjalna

Tabela. 1 Ogólna liczba ludności w latach 2014-2016

L.p	Miejscowości	2014	2015	2016
1.	Bodzów	153	148	148

2.	<b>Bonów</b>	109	110	112
3.	<b>Bycz</b>	170	180	183
4.	<b>Drogomil</b>	124	124	124
5.	<b>Królikowice</b>	93	97	96
6.	<b>Małaszowice</b>	101	103	105
7.	<b>Popowo</b>	45	46	48
8.	<b>Tarnów Bycki</b>	76	75	75
9.	<b>Wierzbica</b>	165	171	175
10.	<b>Sobolice</b>	33	34	36
11.	<b>Kropiwnik</b>	10	10	10
12.	<b>Bytom Odrz</b>	4445	4405	4378
		<b>5524</b>	<b>5503</b>	<b>5490</b>

Z tabeli wynika, iż w latach 2014 – 2016 nastąpił spadek ludności zamieszkującej teren gminy. Liczba ludności zmalała o ok. 1%

Ważnym elementem wpływającym na liczbę ludności jest przyrost naturalny oraz migracje przedstawione w tabeli poniżej.

Tabela 2. Przyrost naturalny i migracje ludności.

	<b>2014</b>	<b>2015</b>	<b>2016</b>
<b>Urodzenia</b>	64	48	46
<b>Zgony</b>	57	43	48
<b>Przyrost naturalny</b>	7	5	-2
<b>Napływ ludności</b>	X	42	39
<b>Odływ ludności</b>	X	62	56



<b>Saldo migracji</b>	X	-20	-17
-----------------------	---	-----	-----

Tabela 3. Struktura grup wiekowych

<b>Grupy wiekowe</b>	<b>Rok</b>		
	<b>2014</b>	<b>2015</b>	<b>2016</b>
0 –17 lat	1.107	1.079	1065
	<b>20%</b>	<b>19,6%</b>	<b>19,4%</b>
<b>Wiek produkcyjny</b>			
Kobiety 18-59 lat	1661	1642	1609
Mężczyźni 18-64lat	1904	1900	1875
	<b>64,6%</b>	<b>64,4%</b>	<b>63,5%</b>
<b>Wiek poprodukcyjny</b>			
Kobiety 60 lat i więcej	585	610	648
Mężczyźni 65 lat i więcej	267	272	293
	<b>15,4%</b>	<b>16%</b>	<b>17,1%</b>
<b>Mieszkańcy ogółem:</b>	<b>5.524</b>	<b>5.503</b>	<b>5.490</b>

Jak wynika z powyższej tabeli liczba ludności w wieku produkcyjnym stanowi ponad połowę mieszkańców społeczeństwa gminy, jest to dość zadowalający wynik, ale żeby zatrzymać osoby w wieku produkcyjnym należy utrzymać istniejące miejsca pracy i dostosować odpowiednie wynagrodzenie .

W przypadku braku rozwoju społeczno – gospodarczego gminy będzie rosła liczba osób w wieku poprodukcyjnym, czyli społeczeństwo uzależni się od świadczeń o charakterze socjalnym.

### **3. 2 ŚWIADCZENIA POMOCY SPOŁECZNEJ**

Jednostką organizacyjną, która realizuje zadania polityki społecznej na terenie Miasta i Gminy Bytom Odrzański jest Ośrodek Pomocy Społecznej.

Do zadań Ośrodka Pomocy Społecznej w szczególności należy:

- ❖ analiza i ocena zjawisk powodująca zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej,
- ❖ pobudzanie społecznej aktywności do zaspakajania niezbędnych potrzeb,
- ❖ współpraca i współdziałanie z innymi organizacjami pozarządowymi i rządowymi,
- ❖ przyznawanie i wypłacanie świadczeń,
- ❖ udzielanie informacji, wskazówek, i pomocy w zakresie rozwiązywania trudnych sytuacji.

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej , pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka, oraz zapobieganie sytuacjom trudnym do pokonania dla nich samych.

Poniższe tabele przedstawiają budżet, jakim Ośrodek dysponował w ostatnich trzech latach oraz jakie formy pomocy otrzymywali podopieczni.

Tabela 4. Budżet Ośrodka Pomocy Społecznej w zł.

Lp	Budżet	2014	2015	2016
1	<b>Ogółem</b>	3.347.887	3.316.450	6.541.946
2	<b>Zadania zlecone finansowane z budżetu wojewody</b>	2.385.199	2.326.812	5.454.504
3	<b>Zadania własne finansowane z budżetu gminy i wojewody</b>	546.451	584.540	686.675
		416.237	405.097	400.767

Tabela 5. Środki na zasiłki okresowe z budżetu wojewody w zł.

Rok	Kwota zasiłków okresowych
2014	146.011
2015	129.000
2016	104.000

Tabela 6. Środki na zasiłki celowe finansowane z budżetu gminy w zł.

Rok	Środki na zadania własne gminy
2014	31.255
2015	44.500
2016	33.896

Tabela 7. Udzielona pomoc w postaci pracy socjalnej.

Praca socjalna	2014	2015	2016
	163	156	174

### 3.2.1 DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY

W gminie Bytom Odrzański najczęstszymi powodami przyznawania pomocy są:

- ubóstwo,
- bezrobocie,
- bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych i wielodzietnych,
- potrzeba ochrony macierzyństwa,
- niepełnosprawność,
- długotrwała choroba.

Sporadycznie przyznawana jest pomoc z powodu trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, natomiast nie istniała potrzeba udzielenia pomocy z powodu narkomanii.

Zadania realizowane przez pomoc społeczną są finansowane przez wojewodę i samorząd terytorialny. Jednakże coraz więcej zadań zleconych, które do tej pory finansował wojewoda przekazuje się do samorządów terytorialnych jako zadania własne.

Zmiany, jakie zachodzą w polityce socjalnej i ekonomicznej kraju zmuszają coraz to młodsze pokolenie do korzystania z pomocy socjalnej ośrodków pomocy społecznej.

## **1. UBÓSTWO**

Ubóstwo jest zjawiskiem występującym powszechnie we wszystkich społeczeństwach. Pojęcie ubóstwa w świadomości społecznej oznacza brak dostatecznych środków materialnych do życia i pojmowane jest jako bieda oraz niedostatek. Miarą granicy ubóstwa jest kwota tzw. kryterium dochodowego uprawniająca do ubiegania się o przyznanie świadczeń z pomocy społecznej, która od 1 października 2015r. Wynosi 634zł dla osoby samotnie gospodarującej i 514zł dla osoby w rodzinie. Ubóstwo to najczęstsza od lat przyczyna korzystania ze świadczeń Ośrodka Pomocy Społecznej.

W 2016 r z pomocy ośrodka z powodu ubóstwa korzystało 105 rodzin. Osoby trwale ubogie cechuje poczucie bezradności, bezsilności oraz zepchnięcia na margines. Ubóstwu szczególnie sprzyja bezrobocie, niski status zawodowy. Utrwalanie się biedy powoduje zmianę stylu życia rodziny oraz przyczynia się do powstawania niekorzystnych zjawisk: zaniedbania w opiece i wychowaniu, alkoholizmu, przemocy w rodzinie, przestępczości.

Najczęstszymi powodami udzielenia pomocy w latach 2014-2016 było ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba, potrzeba ochrony macierzyństwo, alkoholizm

## **2. BEZROBOCIE**

Zgodnie z ustawą o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu- bezrobotny to osoba niezatrudniona i nie wykonująca innej pracy zarobkowej zdolna i gotowa do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującego w danym

zawodzie lub służbie, nie ucząca się w szkole w systemie dziennym, zarejestrowana we właściwym dla miejsca zameldowania Powiatowym Urzędzie Pracy.

Bezrobocie powoduje obniżenie sytuacji materialnej rodzin, co z kolei wymusza konieczność korzystania z pomocy społecznej. Bezrobocie wpływa niekorzystnie na sytuację rodzinną.

Z danych ośrodka pomocy społecznej wynika, że liczba zarejestrowanych bezrobotnych w latach 2014-2016 przedstawiała się następująco:

Tabela 8. Liczba osób bezrobotnych

Lata	2014	2015	2016
Bezrobocie ogółem	293	299	193
Bezrobotni długotrwale	177	164	102
Bezrobotni z prawem do zasiłku	43	56	33

### **3. BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEKUŃCZO WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIA GOSPODARSTWA DOMOWEGO**

Rodziny z trudnościami opiekuńczo – wychowawczymi stanowią znaczną część beneficjentów Ośrodka Pomocy Społecznej. Najczęściej niezaradność rodziny w opiece i wychowaniu dzieci łączy się z innymi dysfunkcjami takimi jak:

- uzależnienia od środków psychotropowych,
- przemoc domowa,
- problemy wychowawcze w środowisku rodzinnym i szkolnym.

### **4. NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ, DŁUGOTRWAŁA CHOROBA, LUDZIE STARSI**

Osobami niepełnosprawnymi są osoby, które posiadają stopień niepełnosprawności orzeczony przez Zespół d/s Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności, Orzecznika ZUS i KRUS.

Do grupy osób niepełnosprawnych i długotrwale chorych zalicza się też osoby nieposiadające orzeczenia, a ich stan fizyczny, psychiczny i umysłowy powoduje trwałe lub okresowe utrudnienia, ograniczenia bądź uniemożliwia pełnienie ról i zadań społecznych na poziomie powszechnie przyjętych kryteriów.

Wśród osób niepełnosprawnych figurują też osoby bezrobotne, dane przedstawia poniższa tabela.

Tabela 9. Liczba osób niepełnosprawnych.

	2014	2015	2016
<b>Osoby niepełnosprawne</b>	46	49	51

Jak wynika z danych demograficznych w gminie Bytom Odrzański zachodzi proces starzenia się społeczeństwa. W związku z tym wzrasta zapotrzebowanie na udzielanie pomocy osobom starszym. Ośrodek Pomocy Społecznej świadczy usługi opiekuńcze, prowadzone w miejscu zamieszkania przez opiekunki domowe. Obecnie ośrodek zatrudnia 2 opiekunki, które obsługują 9 chorych, w zakresie pomocy w zaspokojeniu codziennych potrzeb życiowych, opieki higienicznej, pielęgnacji oraz zapewnienia kontaktu z otoczeniem.

Zadaniem pomocy społecznej jest zapewnienie osobom niepełnosprawnym i w podeszłym wieku, osiągnięcia jak największej samodzielności i aktywności oraz tworzenie warunków umożliwiających im kontakty i integrację ze środowiskiem. We własnym środowisku powinny jak najdłużej pozostawać zwłaszcza osoby w podeszłym wieku. Przemawiają za tym względy moralne, psychologiczne, a także ekonomiczne. Koszt utrzymania osoby skierowanej do domu pomocy społecznej spada na pensjonariusza i bezpośrednio na gminę, z której osoba kierowana pochodzi. Będzie więc rosła rola usług opiekuńczych jako pomocy tańszej i umożliwiającej pozostanie w środowisku lokalnym.

## **5. POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA**

Wśród świadczeniobiorców ośrodka pomocy społecznej znajdują się kobiety korzystające z różnych form pomocy z uwagi na potrzebę ochrony macierzyństwa, ponieważ nie mogą podjąć pracy ze względu na sprawowanie opieki nad dziećmi jak również na brak ofert pracy dla młodych kobiet.

Jedną z form pomocy socjalnej dla matek wychowujących dziecko jest uzyskanie jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka oraz innych świadczeń przewidzianych w ustawie o świadczeniach rodzinnych

## 6. BEZDOMNOŚĆ

Bezdomność to jedno z najgroźniejszych zjawisk patologii społecznej. Problem bezdomności na terenie gminy jest minimalny, pomoc z tego powodu jest przyznawana sporadycznie.

## 7. ALKOHOLIZM

Jedną z grup dysfunkcyjnych która jest objęta pomocą stanowią osoby uzależnione od alkoholu.

Najczęstszym powodem nadużywania alkoholu jest bezradność w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych i braku akceptacji ze strony środowiska.

Zjawisko nadużywania napojów alkoholowych przez niektórych mieszkańców gminy stwarza problem złożony i trudny do przezwyciężenia, jego rozmiar i niszczycielskie działanie daje się zaobserwować wśród klientów pomocy społecznej. Pracownicy socjalni z problemem nadużywania alkoholu przez osoby korzystające z pomocy Ośrodka spotykają się od wielu lat. Niepokojącym zjawiskiem jest wzrastająca liczba osób uzależnionych od alkoholu jak również obniżenie się wieku osób, które po raz pierwszy sięgnęły po alkohol. Praca z tego typu klientami jest bardzo trudna i często skazana na niepowodzenie.

### Poniższa tabela przedstawia najczęstsze powody przyznawania pomocy.

Tabela 10. Powody przyznania pomocy finansowej oraz liczba osób, którym przyznano pomoc.

<b>Powody przyznania pomocy</b>	<b>2014</b>	<b>2015</b>	<b>2016</b>
Bezrobocie	106	97	78
Ochrona macierzyństwa	37	38	31
Niepełnosprawność	46	49	51
Długotrwała choroba	40	34	50
Bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych	13	9	9
Alkoholizm	28	34	41

## 7.1 PROFILAKTYKA ALKOHOLOWA

Na terenie gminy Bytom Odrzański działa Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych powołana Zarządzeniem Nr 2/07 z dnia 22.01.2007r. Burmistrza Bytomia Odrzańskiego na podstawie Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982r. ze zmianami (Dz.U.2016.487).

Do zadań komisji należy:

1. Inicjowanie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywanie problemów alkoholowych w tym:
  - ❖ współpraca z koordynatorem gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych
  - ❖ opiniowanie wniosków o wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych,
  - ❖ opiniowanie decyzji o cofanie zezwoleń,
  - ❖ przeprowadzanie kontroli przestrzegania warunków sprzedaży i podawania napojów alkoholowych,
  - ❖ realizowanie gminnego programu zatwierdzonego przez Radę Miejską
2. Prowadzenie postępowania w sprawie osób nadużywających alkoholu w tym:
  - ❖ przyjmowanie wniosków o zastosowanie leczenia odwykowego,
  - ❖ wzywanie i prowadzenie rozmów z osobami wezwanymi,
  - ❖ kierowanie na badanie przez biegłego celem wydania opinii w przedmiocie uzależnienia,
  - ❖ wnioskowanie do sądu o wszczęcie postępowania o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu.



Komisja dysponuje środkami z opłat za wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Środki te mogą być wykorzystane jedynie na realizację gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Tabela 11. Dane na temat działalności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Bytomiu Odrzańskim

TEMATY	2014	2015	2016
Ilość wezwań osób uzależnionych i świadków	55	57	51
Ilość osób skierowanych do biegłego celem wydania opinii w przedmiocie uzależnienia	5	3	6
Ilość osób wobec, których komisja podejmowała działania	7	11	9
Ilość osób skierowanych na leczenie odwykowe	3	6	4
Ilość postępowań sądowych o zastosowanie obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu	3	6	4
Ilość osób, które dobrowolnie podjęły leczenie odwykowe	4	3	5

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Bytomiu Odrzańskim współpracuje ze Szkołą Podstawową w celu wyeliminowania w przyszłości problemu nadużywania napojów alkoholowych. W szkołach przeprowadzane są pogadanki propagujące zdrowy styl życia oraz prowadzone są programy profilaktyczne i konkursy.

Komisja do 2015r. z posiadanych środków finansowała pobyt letniego wypoczynku dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym.

Alkoholizm oraz narkomania są problemami społecznymi, które powodują szkody we wszystkich sferach życia człowieka. Wpływają negatywnie na poczucie bezpieczeństwa społecznego, ogólnego stanu zdrowia, relacje rodzinne i międzyludzkie. Wśród przyczyn popadania w alkoholizm zasadniczą rolę odgrywają uwarunkowania społeczne, nieprawidłowe wzorce rodzinne, brak celów życiowych, utrata zatrudnienia.

Szerzenie się narkomanii sprzyja natomiast dostępność do środków odurzających, panująca moda na ich zażywanie, chęć poszukiwania nowych doznań i wrażeń, a także traktowanie narkotyków jako środka umożliwiającego ucieczkę od trudności życia codziennego, rozładowania stresu. Nie leczona narkomania jest

chorobą zagrażającą życiu. W szkole prowadzone są pogadanki na temat skutków nadużywania narkotyków. Celem programu jest działalność wychowawcza,

edukacyjna, informacyjna i zapobiegawcza oraz ograniczenie szkód zdrowotnych i społecznych.

Do zadań programu należy:

- zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od narkotyków i osób zagrożonych uzależnieniem,
- udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychologicznej i prawnej,
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii w szczególności dla dzieci i młodzieży,
- współpraca z instytucjami, stowarzyszeniami i osobami fizycznymi służącymi rozwiązywaniu problemów narkomanii,
- pomoc społeczna osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych.

### **3.3 Edukacja publiczna**

Na terenie gminy funkcjonuje Szkoła Podstawowa w której łącznie uczy się 641 dzieci i młodzieży.

Na terenie gminy działa Przedszkole do którego uczęszcza około 140 dzieci.

Ośrodek Pomocy Społecznej pokrywa koszty posiłków dla dzieci z najuboższych rodzin. Z bezpłatnych posiłków korzysta 25 dzieci ze szkoły podstawowej i gimnazjum, 10 uczniów uczęszczających do szkół poza terenem gminy oraz 32 dzieci z przedszkola.

Poniższa tabela przedstawia wydatki związane z pokryciem kosztów posiłków w szkole.

Tabela 12. Koszt i liczba dzieci objętych dożywianiem w szkole

<b>Rok</b>	<b>2014</b>	<b>2015</b>	<b>2016</b>
<b>Liczba dzieci</b>	103	98	72
<b>Koszt posiłku</b>	52.715	46.086	35.773

Opracowanie strategii i jej celów opiera się na analizie SWOT, pozwala ona ocenić mocne i słabe strony w sferze polityki społecznej.

Podstawą strategii jest opracowanie celów strategicznych.

1. pomoc społeczna – cel – pomoc w rozwiązywaniu problemów grupy i jednostki,
2. problemy alkoholowe i narkomanii – cel – przeciwdziałanie nadużywania napojów alkoholowych i narkotyków,
3. integracja osób niepełnosprawnych - cel – szersza wiedza i akceptacja osób niepełnosprawnych w środowisku.

#### 4. ANALIZA SWOT

##### Pomoc Społeczna

<b>Mocne strony</b>	<b>Słabe strony</b>
- kwalifikacje i doświadczenie pracowników socjalnych, - rozpoznanie środowiska, - umiejętność dysponowania środkami, - umiejętność organizacji pracy, - dobre rozpoznanie przez władze lokalne istniejących problemów,	- brak organizacji pozarządowych i stowarzyszeń działających w sferze pomocy na rzecz osób starszych, niepełnosprawnych - brak perspektyw dla młodzieży, - wysoki procent emigracji do pracy za granicę bądź do większych aglomeracji

<ul style="list-style-type: none"> <li>- rozwinięta infrastruktura sportowa,</li> <li>- bogata oferta wydarzeń kulturalnych,</li> <li>- pomoc na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom oraz przemocy w rodzinie,</li> <li>- zapewnienie wsparcia ze strony asystenta rodziny,</li> <li>- wspieranie dzieci i młodzieży w formie stypendiów,</li> <li>- świadczenie w gminie usług opiekuńczych,</li> <li>- informowanie osób starszych i niepełnosprawnych o przysługujących im prawach i uprawnieniach</li> </ul>	<p>miejskich</p>
<b>Szanse</b>	<b>Zagrożenia</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- ulgi podatkowe dla inwestorów,</li> <li>- wzrost świadomości społecznej dotyczącej problemów zdrowotnych,</li> <li>- wzrost świadomości na temat znaczenia i wartości rodziny,</li> <li>- promowanie Gminy,</li> <li>- rozwój turystyki,</li> <li>- pobudzenie aktywności społeczeństwa,</li> <li>- rozwinięcie opieki nad dzieckiem,</li> <li>- szkolenie zawodowe pracowników,</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- starzenie się społeczeństwa przy jednoczesnym braku kompleksowych usług i świadczeń skierowanych do osób starszych</li> <li>- ograniczony dostęp do specjalistycznej opieki lekarskiej</li> <li>- zagrożenie uzależnieniami (np. od alkoholu narkotyków w tym dopalaczy, gier komputerowych)</li> <li>- zanikanie więzi rodzinnych i sąsiedzkich,</li> <li>- obojętność na problemy innych,</li> <li>- brak sponsorów,</li> </ul>

Profilaktyka przeciwalkoholowa i przeciw narkomanii

<b>Mocne strony</b>	<b>Słabe strony</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- otwartość władz samorządowych na zadania związane z rozwiązywaniem</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- brak chęci podjęcia ciągłej pracy,</li> <li>- słabo rozwinięta świetlica dla dzieci,</li> </ul>

<p>problemów narkomanii i nadużywania alkoholu,</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- prowadzenie zapobiegawczych zajęć z dziećmi,</li> <li>- pomoc terapeutyczna,</li> <li>- organizowanie spotkań z osobami uzależnionymi i współuzależnionymi,</li> <li>- dysponowanie zapleczem lokalowym w celu prowadzenia zajęć profilaktycznych.</li> <li>- dobra współpraca specjalistów w zakresie pomocy uzależnionym.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- nie przestrzegania zakazu sprzedaży napojów alkoholowych dzieciom i młodzieży,</li> <li>- brak motywacji środowiska do wzajemnych działań,</li> <li>- brak współpracy z placówkami zdrowia,</li> </ul>
<b>Szanse</b>	<b>Zagrożenia</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- współpraca z organizacjami pozarządowymi,</li> <li>- pomoc psychologiczna ofiarom przemocy w rodzinie i uzależnionym,</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- chwiejna polityka walki z alkoholizmem</li> <li>- łatwy dostęp do napojów alkoholowych,</li> <li>- ograniczona wiedza młodzieży o skutkach nadużywania używek.</li> </ul>

#### Redukcja skutków bezrobocia

<b>Mocne strony</b>	<b>Słabe strony</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- ulgi podatkowe dla inwestorów,</li> <li>- współpraca Urzędu Gminy z Powiatowym Urzędem Pracy w Nowej Soli,</li> <li>- organizowanie prac społecznie użytecznych</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- rozwinięcie się „szarej strefy”,</li> <li>- brak zakładów pracy zatrudniających pracowników w godnych warunkach,</li> <li>- niechęć bezrobotnych do zmiany zawodu,</li> </ul>
<b>Szanse</b>	<b>Zagrożenia</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- organizowanie szkoleń dla osób bezrobotnych,</li> <li>- możliwość uzyskania dofinansowania z Unii Europejskiej,</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- pogorszenie koniunktury gospodarczej,</li> <li>- brak stabilności systemu prawa.</li> </ul>

Osoby niepełnosprawne i starsze w środowisku lokalnym

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> <li>- otwartość władz samorządowych do współpracy z osobami niepełnosprawnymi i starszymi,</li> <li>- praca socjalna na rzecz osób niepełnosprawnych i starszych,</li> <li>- prowadzenie usług opiekuńczych</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- znaczne ograniczenia architektoniczne,</li> <li>- niewiedza o możliwości pozyskania środków z PFRON,</li> <li>- brak zainteresowania ze strony pracodawców w zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,</li> </ul>
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> <li>- współpraca Ośrodka Pomocy Społecznej z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie,</li> <li>- pozyskiwanie środków z Unii Europejskiej na likwidację barier architektonicznych.</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- ograniczenie kontaktów towarzyskich,</li> <li>- brak zakładów pracy chronionej,</li> <li>- sukcesywnie pogarszająca się sytuacja socjalno – bytowa,</li> <li>- utrudniony dostęp do leczenia i rehabilitacji.</li> </ul>

## 5. PROGNOZA ZMIAN

Realizacja działań zaplanowanych w ramach poszczególnych celów wypracowanych w niniejszym dokumencie powinna przyczynić się m.in. do:

- poprawy sytuacji rodzin i osób ubogich
- uwrażliwienia społeczności lokalnej na problem ubóstwa
- podniesienia kompetencji zawodowej osób bezrobotnych i zwiększenia ich **szans** na podjęcie zatrudnienia na otwartym rynku pracy
- zwiększenia liczby osób zaktywizowanych zawodowo
- zmniejszenie skali zjawiska tzw. dziedziczenia bezrobocia
- eliminowania zjawiska dyskryminacji ze względu na płeć na rynku pracy
- zmniejszenie liczby beneficjentów pomocy społecznej
- spadku liczby rodzin zmagających się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi
- poszerzenia wiedzy w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich
- poszerzenia wiedzy mieszkańców w zakresie profilaktyki uzależnień
- zwiększenia dostępności wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych

- zmniejszenia skali przemocy w rodzinie
- poszerzenia wiedzy mieszkańców w zakresie profilaktyki zdrowotnej i zdrowotnego trybu życia
- zwiększenia udziału seniorów i osób niepełnosprawnych w życiu społecznymi
- aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych
- uwrażliwienia społeczeństwa na potrzeby osób starszych i niepełnosprawnych
- podniesienie jakości usług świadczonych osobom starszym i niepełnosprawnym
- poprawy komfortu funkcjonowania osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania

## **6. CELE STRATEGICZNE PROJEKTOWANYCH ZMIAN**

**6.1.** Pomoc w rozwiązywaniu problemów społecznych jednostki i grupy.

### **Cele szczegółowe**

1. Pomoc najuboższym grupom i jednostkom.
2. Integracja i aktywizacja społeczna mieszkańców gminy.
3. Poszukiwanie organizacji pozarządowych oraz fundacji w celu współpracy.

**6.2.** Pomoc osobom uzależnionym oraz przeciwdziałanie nadużywania alkoholu.

### **Cele szczegółowe**

1. pomoc osobom uzależnionym i współuzależnionym,
2. wspieranie osób dotkniętych przemocą,
3. propagowanie stylu życia bez alkoholu.

**6.3.** Pomoc osobom długotrwale bezrobotnym w poszukiwaniu pracy

### **Cele szczegółowe**

1. pomoc w poszukiwaniu ofert pracy,
2. pomoc w przygotowaniu CV i podania o pracę,
3. prowadzenie szkoleń, kursów przygotowawczych,
4. przyuczenie do zmiany zawodu.

**6.4.** Zintegrowanie osób pełnosprawnych i niepełnosprawnych w środowisku lokalnym.

## **Cele szczegółowe**

1. pomoc osobom niepełnosprawnym w pełnym uczestniczeniu w życiu społecznym,
2. umożliwienie dostępu do wszystkich instytucji na terenie gminy,
3. pomoc w uzyskaniu środków z PCPR – u,
4. rozwój usług opiekuńczych

## **7. KIERUNEK NIEZBĘDNYCH DZIAŁAŃ**

### **7.1 pomoc społeczna**

- pomoc w zaspakajaniu niezbędnych potrzeb życiowych.
- prewencja i zmniejszenie skutków wykluczenia społecznego.
- działania zmierzające do usamodzielnienia się klientów pomocy społecznej.
- umocnienie oraz rozwój zintegrowanej pomocy społecznej.

### **7.2 przeciwdziałanie alkoholizmowi**

- zwiększenie kontroli punktów sprzedaży alkoholu,
- prowadzenie działań profilaktycznych w szkołach dotyczących zdrowego i trzeźwego stylu życia,
- rozbudowa i wyposażenie świetlic dla dzieci

### **7.3 przeciwdziałanie bezrobociu**

- współpraca z Gminnym Centrum Informacji,
- współpraca z osobami prowadzącymi szkolenia i kursy,

### **7.4 wsparcie dla osób niepełnosprawnych**

- prowadzenie usług opiekuńczych,
- powołanie Centrum Wolontariatu działającego na rzecz osób starszych ,
- organizowanie spotkań osób sprawnych i niepełnosprawnych, starszych,
- budowa usług socjalnych z różną formą odpłatności / pranie, sprzątanie, dowożenie posiłków/



## **8. SPOSÓB REALIZACJI STRATEGII**

### **8.1. W zakresie pomocy społecznej.**

- a. pomoc osobom i rodzinom potrzebującym pomocy finansowej i rzeczowej,
- b. pomoc rodzinom wielodzietnym i niepełnym w formie finansowej na pokrycie kosztów miesięcznych wydatków,
- c. pomoc rodzinom i osobom samotnie wychowującym dzieci w formie celowej na zakup przyborów szkolnych,
- d. pomoc finansowa osobom niepełnosprawnym i długotrwale chorym na pokrycie kosztów zakupu leków, sprzętu rehabilitacyjnego
- e. pomoc dla osób samotnych i starszych w zakupie opału na zimę,
- f. pokrycie kosztów pobytu w noclegowniach i przytuliskach osobom bezdomnym,
- g. kierowanie do Domów Pomocy Społecznej osób wymagających całodobowej opieki,
- h. doszkąlanie pracowników socjalnych w zakresie działalności zawodowej i specjalistycznej,
- i. świadczenie usług opiekuńczych dla osób starszych i obłożnie chorych,
- j. pomoc finansowa dla rodzin najuboższych w formie pokrycia kosztów wypoczynku letniego dla dzieci,
- k. rozbudowa specjalistycznego poradnictwa rodzinnego, możliwość korzystania z porad psychologa, prawnika i pedagoga.

### **8.2 W zakresie przeciwdziałania nadużywania alkoholu**

- a. upowszechnienie wiedzy o negatywnych skutkach zażywania alkoholu i innych środków odurzających (broszurki, plakaty więcej pogadanek w szkole z udziałem funkcjonariusza policji, terapeuty o szkodliwości nadużywania alkoholu),
- b. stworzenie warunków lokalowych do prowadzenia zajęć terapeutycznych,
- c. praca socjalna mobilizująca do podjęcia leczenia przez osoby uzależnione i współuzależnione.

### **8.3. W zakresie redukcji skutków bezrobocia**

- a. prowadzenie szkoleń dla wszystkich rodzin dotkniętych bezrobociem,
- b. organizowanie prac społecznie użytecznych,
- c. organizowanie prac publicznych

### **8.4 W zakresie integracji osób niepełnosprawnych**

- a. rekrutacja osób chętnych do pomocy osobom niepełnosprawnym,
- b. organizowanie spotkań ,
- c. pomoc w wypełnianiu wniosków o przyznanie pomocy ze środków PFRON.

## **9. RAMY FINANSOWE**

Jednym z warunków realizacji celów zawartych w każdej strategii jest jej finansowanie. Zakłada się, że ramy finansowe „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta i Gminy Bytom Odrzański” obejmują lata 2018-2025, gdyż w tym okresie będą realizowane w sposób ciągły zdefiniowane cele strategiczne i operacyjne.

Przewiduje się, że realizacja proponowanych celów i działań nastąpi przy wykorzystaniu następujących źródeł finansowania:

- środki własne pochodzące z budżetu Gminy finansowane z jej dochodów
- środki przekazane Gminie z budżetu państwa (dotacje)
- środki funduszu krajowego (PFRON)
- projekty systemowe i konkursowe w ramach środków rządowych, ministerialnych oraz Unii Europejskiej
- środki pochodzące z funduszy pomocowych Unii Europejskiej (Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Społeczny)

## **10. WSKAŹNIK REALIZACJI DZIAŁAŃ**

<b>LP</b>	<b>Zadania</b>	<b>Podmioty uczestniczące</b>	<b>Źródła finansowania</b>	<b>Zakładane efekty</b>	<b>Terminy realizacji</b>
-----------	----------------	-------------------------------	----------------------------	-------------------------	---------------------------

1.	<b><u>I. W zakresie pomocy społecznej</u></b> Pomoc osobom i rodzinom potrzebującym pomocy finansowej i rzeczowej	OPS, organizacje pozarządowe	Środki finansowe gminy, dotacje, darowizny	Przewycięzanie trudnych sytuacji życiowych osób i rodzin	Zadania ciągłe i okresowe
2	Pomoc rodzinom wielodzietnym i niepełnym w formie finansowej na pokrycie kosztów miesięcznych wydatków	OPS	Środki finansowe gminy	Zapobieganie zadłużaniu się rodzin z tytułu zaległości w opłatach	j. w.
3	Pomoc rodzinom wielodzietnym i osobom samotnie wychowującym dzieci na zakup przyborów szkolnych	j. w.	j. w.	Wyrównanie szans edukacyjnych	Przed rozpoczęciem roku szkolnego
4	Pokrycie kosztów posiłków dla dzieci z rodzin najuboższych	j. w.	j. w.	Zapewnienie dzieciom ciepłego posiłku	W okresie nauki szkolnej
5	Pomoc finansowa osobom niepełnosprawnym i długotrwale chorym na pokrycie kosztów zakupu leków	j. w.	j. w.	Zapobieganie długotrwałym chorobom	Zadania ciągłe

6	Pomoc dla osób starszych i samotnych w zakupie opału na zimę	j. w.	j. w.	Zapobieganie wychłodzeniu i zmniejszenie zachorowalności	Raz w roku w okresie jesienno - zimowym
7	Pokrycie kosztów pobytu w noclegowniach i przytuliskach osobom bezdomnym	OPS	Środki gminy i inne	Zapewnienie osobom bezdomnym schronienia i wyżywienia	Zadania okresowe raz w roku przez okres zimy
8	Kierowanie do Domów Pomocy Społecznej osób wymagających całodobowej opieki	OPS, PCPR	Środki gminy i inne	Zapewnienie całodobowej opieki, umożliwienie kontaktów towarzyskich, zagospodarowania wolnego czasu	Zadania ciągłe
9	Dokształcanie pracowników socjalnych w zakresie działalności zawodowej i specjalistycznej	LUW i inne ośrodki dokształcania	Środki gminy	Podjęcie w odbudowywaniu prawidłowych relacji w środowisku, udzielanie porad	Zadania ciągłe

10	Świadczenie usług opiekuńczych dla osób starszych i obłożnie chorych	OPS	Środki gminy	Pomoc w prowadzeniu gospodarstwa domowego, umożliwienie kontaktów ze środowiskiem	Zadania ciągłe
11	Pomoc finansowa dla rodzin najuboższych w formie pokrycia kosztów wypoczynku letniego	OPS, AWRSP, GKRPA	Środki gminy, GKRPA, AWRSP	Zapewnienie dzieciom odpoczynku oraz poprawa kondycji psychicznej dzieci	Raz w roku w okresie wakacji
12	Rozbudowa specjalistycznego poradnictwa rodzinnego, większa możliwość korzystania z porad psychologa, prawnika i pedagoga	OPS, Urząd Gminy	Środki gminy, GKRPA oraz inne fundusze	Zapewnieni osobom pomocy specjalistów	Okresowo raz na kwartał
1.	<b><u>II. W zakresie profilaktyki przeciwalkoholowej</u></b>  Propagowanie wartości stylu życia wolnego od alkoholu, szczególnie wśród młodzieży	GKRPA, osoby współpracujące	Środki gminy oraz inne fundusze	Świadoma młodzież, ograniczenie spożycia alkoholu	Raz na kwartał

2.	Upowszechnienie wiedzy o negatywnych skutkach zażywania alkoholu i innych środków odurzających	GKRPA, organizacje pozarządowe, funkcjonariusze policji	Środki gminy	Poprawa kondycji psychicznej i fizycznej	Zadania ciągłe
3.	Stworzenie warunków lokalowych do prowadzenia zajęć terapeutycznych	GKRPA	Środki własne, organizacje pozarządowe	Możliwość korzystania z pomocy w miejscu zamieszkania	Zadania ciągłe
4.	Praca socjalna mobilizująca do podjęcia leczenia przez osoby uzależnione i współuzależnione	OPS, GKRPA	Środki własne, środki z funduszy strukturalnych	Ograniczenie patologii	Zadania ciągłe

1	<b><u>III. W zakresie integracji osób długotrwale bezrobotnych ze środowiskiem</u></b>  Organizowanie prac społecznie użytecznych	OPS, Powiatowy Urząd Pracy	Starosta, środki gminy	Reintegracja zawodowa	Cały rok
2.	Utworzenie i wprowadzenie programu pomocy rodzinom i osobom dotkniętym długotrwałym	PUP, ośrodki kształcenia, Urząd	Środki PUP, gminy OPS i inne środki pomocowe	Reintegracja zawodowa i społeczna osób i rodzin, przez walfikow ania zawodowe	Zadania ciągłe

	bezrobociem				
3.	Utworzenie i wprowadzenie programów szkoleniowych zmierzających do aktywizacji zawodowej różnych grup społecznych	PUP, instytucje szkolące, Klub Pracy Urząd, OPS	PUP, Urząd, inne środki z Unii Europejskiej	Umiejętność dostosowania się do rynku pracy podniesienie kwalifikacji zawodowych	Cały rok
1.	<b><u>IV. W zakresie integracji osób niepełnosprawnych</u></b> Inicjowanie kampanii na rzecz podnoszenia poziomu akceptacji niepełnosprawnych i wiedzy o niepełnosprawnych w środowisku społecznym	OPS, PCPR	Środki własne, organizacje pozarządowe	Ograniczenie barier psychicznych środowiska	Spotkania kilka razy w roku
2.	Likwidacja barier architektonicznych	Urząd realizowanie gminnego programu zatwierdzonego przez Radę Miejską, PCPR	Środki własne, środki z funduszy strukturalnych	Umożliwienie dostępu do instytucji osobom niepełnosprawnym	Okres modernizacji budynku

3.	Pomoc w uzyskaniu środków na rehabilitację	OPS, PCPR	j. w.	Poprawa sprawności fizycznej i psychicznej	Raz w roku
----	--	-----------	-------	--	------------



## 11. Zakończenie

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest procesem długofalowym skierowanym na konkretne działania w sferze polityki społecznej. Celem tych działań jest zapobieganie i rozwiązywanie problemów społecznych mieszkańców gminy Bytom Odrzański. Opracowując strategię należy przede wszystkim zwrócić uwagę na przeciwdziałanie i łagodzenie niekorzystnych skutków problemów społecznych jak również pobudzanie zaniedbanych środowisk do uczestnictwa w życiu społecznym wybierając odpowiednie narzędzia oraz współrealizatorów do jej realizacji.

Ważnym elementem, w realizacji strategii są partnerzy społeczni wszystkich szczebli organizacji życia społecznego, stąd też okres realizacji strategii wyznaczony jest do 2025 roku, co pozwala na uaktywnienie środowisk lokalnych na rzecz rozwiązywania ważnych dla gminy problemów społecznych.

Program strategii daje możliwość pozyskania środków finansowych z funduszy strukturalnych z Unii Europejskiej. W związku z tym, że program strategii jest procesem długotrwałym może być w przyszłości poddawany okresowej weryfikacji i niezbędnym zmianom w zależności od potrzeb lokalnej społeczności.

## 12. SPIS TABEL

Tabela 1. Ogólna liczba ludności w latach 2014-2016 .....	6
Tabela 2. Przyrost naturalny i migracje ludności.....	7
Tabela 3. Struktura grup wiekowych.....	7
Tabela 4. Budżet Ośrodka Pomocy Społecznej w Bytomiu Odrzańskim .....	8
Tabela 5. Środki na zasiłki okresowe z budżetu wojewody w zł.....	9
Tabela 6. Środki na zasiłki celowe finansowane z budżetu gminy w zł.....	9
Tabela 7. Udzielona pomoc w postaci pracy socjalnej.....	9
Tabela 8. Liczba osób bezrobotnych .....	11
Tabela 9. Liczba osób niepełnosprawnych.....	12
Tabela 10. Powody przyznawania pomocy finansowej oraz liczba osób, którym przyznano pomoc .....	13
Tabela 11. Dane na temat działalności GKRPA .....	15
Tabela 12. Koszt i liczba dzieci objętych dożywianiem w szkole.....	17